

ANY VII

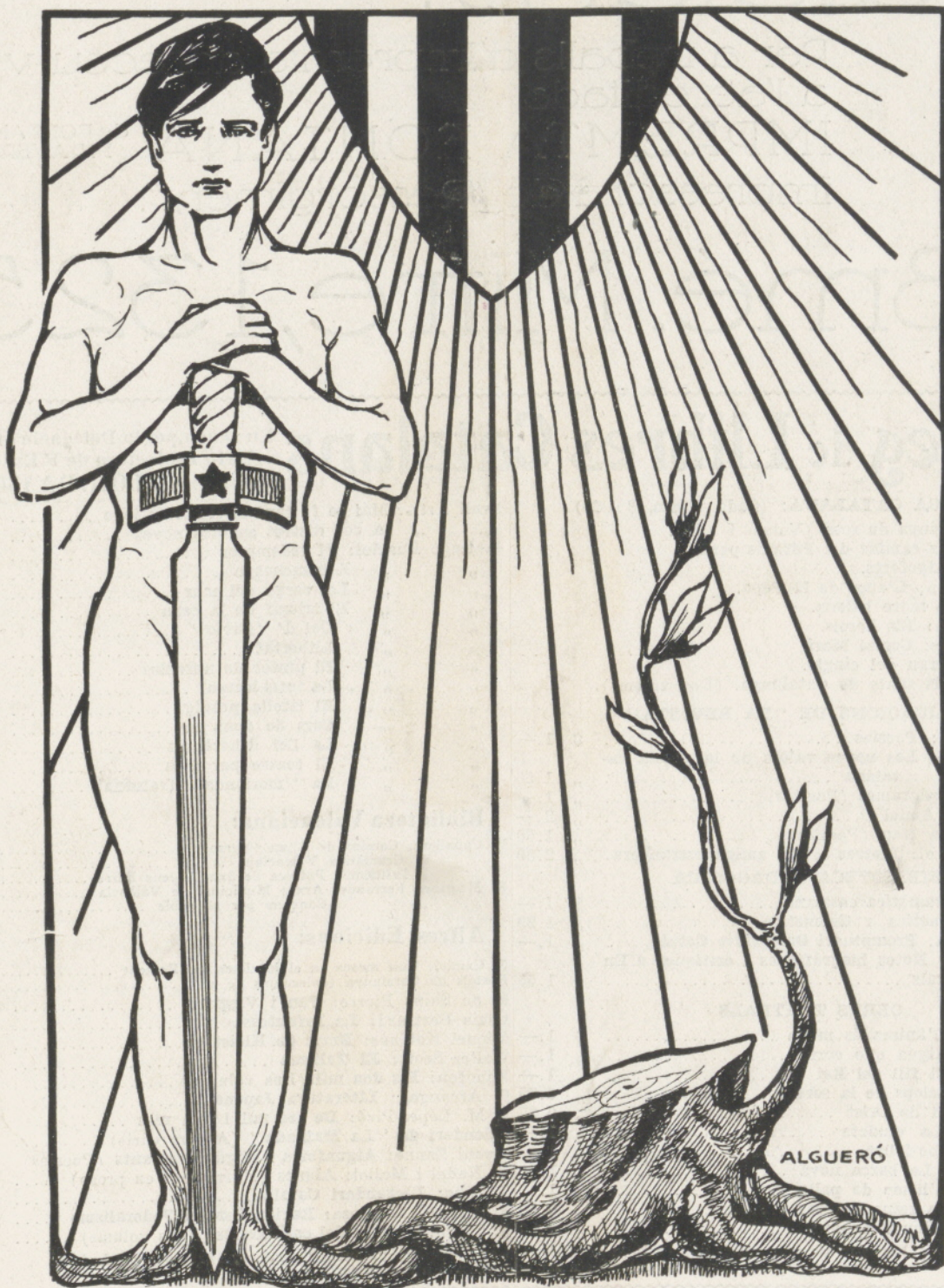
BVENOS
AIRES

NUM. 73

AGOST
DE 1922

RESSORGIMENT

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: MÉXICO 1356 - BVEN OS AIRES

Catalans!

Per a treballs d'Impremia adreceu-vos
a l'acreditada

IMPREMTA FONTANA de FONTANA
i TRAVERSO

impressora de "Ressorgiment".

Bmé. Mitre, 1325

Catàleg de Llibres Catalans

En venda, per la Delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança
Catalana: FLORIDA 150 Bs. As.

BIBLIOTECA CATALANA: (Cada volum, \$ 1.25)

Joaquim Ruira: Pinya de rosa (Volum I i II).
Llorenç Ribet: Els camins del Paradís perdut.
Gabriel Maura: Aigoforts.
J. Pons i Massaveu: L'auca de la Pepa.
Victor Catalá: La mare balena.
Prudenci Bertrana: Els herois.
Marquès de Camps: Cortal Mari.
Josep Morató: Arran del cingle.
Llorenç Ribet: Els sants de Catalunya. (Dos volums).

PUBLICACIONS DE "LA REVISTA"

Joaquim Folguera: Poesies \$ 1.—
" " Les noves valors de la poesia catalana 1.50
Pere Benavent: Epigrames (Poesies) 1.—
Salvador Albert: Amiel 2.—
Ventura Gasol: La Nau (Poesies) 1.50
J. Farran i Mayoral: Lletres a una amiga estrangera. 2.50

BIBLIOTECA PEDAGOGICA

Pompeu Fabra: Gramàtica catalana \$ 1.—
Josep Galí: Aritmètica i Geometria 1.20
R. Monjo i Segura: Promptuari Ortogràfic Català 1.—
A. Rubió i Lluch: Notes biogràfiques i crítiques d'En Milà i Fontanals 1.50

OBRES TEATRALES

Angel Guimerà: L'ànima és meua \$ 1.—
" " Aigua que corre " 1.—
" " El fill del Rei " 1.—
A. Carrion: Els esclots de la sort 0.75
" " El fill de Crist " 0.25
J. Pin i Soler: La viudeta " 1.—
Ignaci Iglesias: Foc-follet " 1.—
" " La barca nova " 1.—
" " L'home de palla " 1.—
" " La reina del cor " 0.50
Enric de Kleist: Miquel Kohlhas " 1.25

Avel·lí Artís: Mai se fa tard si el cor és jove " 1.—
" " A cor distret sagetes noves " 1.—
Santiago Rusiñol: El redemptor " 1.—
" " L'homenatge " 0.75
" " La verge del mar " 0.75
" " El triomf de la carn " 0.75
" " Dol d' "alivio" " 0.75
" " Llibertat " 1.—
" " El pintor de miracles " 0.75
" " La intel·lectual " 1.—
" " El titella pròdig " 0.75
" " Cors de dona " 1.—
" " La llei d'herència " 1.—
" " El teatre per dins " 0.75
" " La "merienda" fraternal " 0.75

Biblioteca Valenciana:

F. Caballero, Camins de Llum (Versos) \$ 1.50
Gramàtica Valenciana 0.35
Influència Política de Sant Vicens Ferré 0.35
E. Martínez Ferrando, Arxiu Municipal de València 0.50
Cançons per al poble 0.50

Altres Edicions:

F. Cambó, Vuit mesos en el Ministeri de Foment \$ 3.75
Postals de Catalunya (coleccions de 20). " 1.—
B. de Saint Pierre: Pau i Virgínia " 1.25
Louis Bertrand: La Infantesa " 1.25
Miquel Kohlhas: Enric de Kleist " 1.25
Walter Scott: El Talismà " 1.25
Xenofon: Els deu mil (Dos volums) " 2.50
P. Arcangeli: Literatura Japonesa " 2.—
J. M. López-Picó: De les mil i una nits " 1.25
Calendari de "La Mainada" (Autors varis) " 1.—
Jeroni Zanné: Aiguaforts i Aigües vessants (Poesies). 1.50
H. Nadal i Mallol: Algues (Narracions en prosa) " 1.—
C. Riba: Llegendari Català " 1.25
Ll. Duran i Ventosa: Regionalisme i Federalisme \$ 2.—
R. Turró: Orígens del coneixement (dos volums) " 2.50

AVIS; Preguem als compatriotes que desitgin adquirir el Bloc-Calendari "Manell" per l'any 1923, que ens facin la demanda de seguida per tal d'enviar-los a cercar nosaltres a Catalunya.

RESSORGIMENT

Any VII

BUENOS AIRES, AGOST DE 1922

Núm. 73

UN MISSATGE EXTEMPORANI

El Comitè d'Acció Catalana, de Buenos Aires, davant l'actual situació de la política catalana ha adreçat a les organitzacions nacionalistes de la nostra pàtria el següent manifest:

"Fins fa poc hom creia que la intervenció dels nostres capdavaners polítics en els afers actius del govern d'Espanya havia de conduir Catalunya al complert reconeixement de sa personalitat nacional.

Amb aquella tàctica s'ha obtingut, certament, quelcom en el camí de les reivindicacions catalanes; mes han estat tan minses les concessions atorgades i són, de dia en dia, tan minvades, que més que aventatges per l'assoliment dels nostres ideals semblen escarnis a les inquietuds del nostre poble.

Això ha motivat escissions en les rengleres catalanistes qual subsistència i agreujament és deure patriòtic destorbar, bé en evitació de noses en la via amb tanta virilitat empresa, bé per a no donar pas als enemics de la nostra terra i de la nostra causa.

El poble català està convençut de que els homes que malmenen l'Estat espanyol no senten sos dalers, que consideren despectivament en quantes oportunitats se'ls hi presenten, i creu que mantenir-se en expectativa, no fonamentada en cap promesa, de concessions temporals o parcials, ni és convenient a la seva causa, ni s'aré amb la serietat del seu caràcter, ni és decorosa a sa cultura i dignitat.

Per això el catalanisme ha caigut en una situació caòtica de la qual és indispensable sortir-ne, com cal als anhels del nostre poble. I no són pas impaciències filles de joventut freturosa les que reclamen una nova tàctica política per assolir la seva autonomia, sinó el cansament en l'espera de la realització de promeses mai complides i l'esgotament de sa paciència davant de la manera despectiva com els homes de l'Estat espanyol responen a la nostra actitud massa benèvola.

Això prové, a nostre entendre, de que fins ara el govern d'Espanya no s'ha trobat cara a cara amb Procuradors dels drets que Catalunya reclama, i de que aquesta, pròpiament, no ha exterioritzat com cal les seves exigències.

El fet d'independitzar el seu electorat de la tutela del poder central; la circum-

stància de tenir constituïdes les Diputacions en una Mancomunitat de facultats merament administratives, minvades cada dia més; les manifestacions de ses corporacions populars, de voler governar-se per sí mateixes i d'usar en sos actes el verb del poble que les elegí, no són més que exponents del voler del nostre poble, sense cap altra mena de finalitat.

Tots sabem que el nacionalisme català responen a una llei de natura, vol aconseguir els instruments polítics que garanteixin a Catalunya el lliure desenvolupament de la seva nacionalitat pròpia; mes aquest voler, exposat mantes vegades per entitats, corporacions i personalitats il·lustres, no ha tingut altre caire que l'ésser revelador de les aspiracions del nostre poble. És indispensable i inajornable, doncs, que aquest voler es manifesti d'una faiso explícita i concreta, per representants dotats de la necessària autoritat.

Universalment està establerta la manera de que un poble nomeni els seus portaveus, així com el límit fins a on poden estendre's els poders conferits. Els representants actuals del poble català, al demanar a l'electorat els seus sufragis, si en les plataformes llurs han parlat de l'autonomia i de l'alliberació de Catalunya, mai, però, aquesta clàusula no ha estat considerada part integrant constitutiva del mandat. Segurament per això els representants de Catalunya, que íntimament han d'haver-se sentit mancats de poders per a fer-ho, no han plantejat, per mode catòric, el plet català, requerint de qui cal el reconeixement de l'autonomia de Catalunya.

Aquest Comitè, encara que allunyat de la Pàtria per la immensitat de l'espai, sent, pregonament totes les seves inquietuds; es condol de sos pesars, i es creu, per això, obligat a fer una crida que, per ço mateix que sortida d'aquestes llunyanies, i apartada, per tant, dels col·legis electorals, espera serà atesa pel patriotisme de sos connacionals.

Nosaltres, els qui composem la Junta executiva d'aquest Comitè, considerem arribada l'hora de constituir "la força" de que parlà l'il·lustre President de la Mancomunitat Catalana al comentar la convocatòria de la Conferència Nacional, o el "front únic de combat" qual existència aquesta creu necessària. Per tal mo-

tiu els subscrits, en nom propi, i segurs d'interpretar els sentirs de tots els catalans residents a l'Amèrica, en quals cors es revoltent ànsies d'independència i de llibertat per la Pàtria, envia un fervorós prec a tots els indrets de Catalunya a fi de que arreu arreu, aquells que es senten moguts pels mateixos anhels i persegueixen els mateixos ideals, afegeixen llur clam al nostre, i, declarant que consideren indispensable i urgent la constitució d'un organisme representatiu de la Nació Catalana, demanin a les entitats directores de les forces catalanes que en assemblea general i popular, expressament convocada, es nomenin els seus representants; els hi fixin sos poders i els imposin l'obligació de recabar d'Espanya, pels mitjans que considerin més convenients i eficaços, el reconeixement de la plena autonomia de Catalunya.

En espera de que l'entitat de sa digna presidència es captindrà patriòticament de les consideracions que precedeixen, fruit d'un puríssim i desinteressat anheli d'alliberació de la Pàtria nostrada, i posarà sa valuosa influència en la realització dels propòsits exposats, tenim la satisfacció de saludar-lo desitjant-li llarga vida per al bé de Catalunya.

Antoni de P. Aleu.

E. Vila i Vallès."

* * *

Ara bé: si no s'invoqués la representació de tots els catalans residents a l'Amèrica i es limitessin els seus firmants a parlar en nom propi solament, no tindriem d'objectar res a les anteriors declaracions, car les considerariem obra de dos senyors respectabilíssims que segueixen, reraçagats, el curs progressiu del nacionalisme català als quals assisteix, com a tot mortal, el dret inalienable de manifestar la particular opinió malgrat ella topi amb normes estatuides i generalment acceptades.

Però pretenent parlar en nom de tots els catalans residents a l'Amèrica és cosa que no podem acceptar les institucions i els demés catalans que pensem ben altrament del Comitè d'Acció Catalana o de les seves dues autoritats que signen la fulla.

Després de la Conferència Nacional Ca-

talana que tant bé ha sabut interpretar el nostre pensament en ço que afecta a l'alliberació de Catalunya, establint normes d'actuació, fixant orientacions i concretant bases estrictament nacionalistes, essencialment separatistes, és d'una puerilitat extrema, d'una ingenuïtat o candidesa extraordinàries i, sobretot, d'un complet desconeixement de l'actual moment històric català propugnar la creació d'un organisme per tal de recabar d'Espanya el reconeixement de l'autonomia de Catalunya. Acceptar aquest criteri dels senyors del Comitè d'Acció Catalana és senzillament retrogradar en el camí de les nostres aspiracions.

Oi més, el tòpic sustentat pels senyors del Comitè afirmant que mai els representants de Catalunya s'han trobat investits de l'autoritat necessària per a exigir al govern d'Espanya l'autonomia de Catalunya, és absolutament inadmissible i demostra, sinó mala fe, un desconeixement palès de la trajectòria seguida pel nacionalisme català. I doncs aquella cèlebre Assemblea dels Ajuntaments reunits en el Palau de la Música Catalana, tres anys enrera? No eren prou poders encara els atorgats a la representació parlamentària pel 98 o/o dels municipis catalans allí reunits que juraren anar on se'ls indigués per tal d'obtenir l'autonomia?

Ah, senyors, que no val disfressar la veritat per tal de deixar a bon lloc els capítols d'una política funesta i repudiada generalment per l'element sà del nacionalisme!

Altament ja molt abans d'ara, alguns anys abans de la celebració de la Conferència Nacional Catalana, els catalans d'Amèrica—els que s'han fet dignes d'invocar aquest nom genèric per la seva acció patriòtica de tothom albiradora—han vingut propugnant la tesi radical, acceptada tot just per la joventut política de Catalunya, per tal d'arribar a la consecució de la plena llibertat de la pàtria, i si en alguna ocasió, com ara ha fet tres anys, ens havem sumat a la unànime demanda d'autonomia ha estat com aspiració immediata, i més que a res per a no ésser titllats de perturbadors o temeraris. Però l'hora de l'autonomia ja fa tres anys que ha passat i aquest temps no ha transcorregut debades, felicitment. A aquell moviment formidable, però pacífic, l'Estat espanyol correspongué, com tothom sap, amb una més accentuada campanya de vilenes i malvestat, oprimint cruelment l'ànima del nostre poble malgrat els cabdills polítics catalans descendissin a les més abjectes servituds per tal d'ajudar a endegar les molles malmeses de l'engrnatge de l'Estat que així ens tractava.

I aqueixa tirallonga d'agraris rebuts dels uns i d'inconseqüències i apostasies dels altres, han obrat el miracle de tothom vist en el camp de la política catalana: la pèrdua absoluta de tota espe-

rança posada en la consecució de privilegis pel mitjà de la persuasió i el raonament cordial, i la florida esponerosa de sentiments ultraradicals que no cediran fins aconseguir la independència de la Nació catalana.

Aquest estat d'opinió ha trobat la conecreio que li mancava en la Conferència esmentada la qual ha votat les conclusions francament separatistes que reproduïm en altre lloc d'aquest mateix número.

Si tres anys enrera alçàrem la veu des d'Amèrica per l'obtenció de l'Autonomia integral, després dels aconteixements posteriors no els hi havem de refermar el mateix voler als germans que lluiten des de la pàtria, car podrien pendre's-ho com a ironia cruel, sinó que ens havem de sumar a la seva actitud viril clamant per la unió de tots els matisos nacionalistes — això sí — però per tal d'aconseguir d'una faiso o altra la plena sobirania de Catalunya constituint l'Estat català a base de república. Aquesta ha d'ésser la nostra afirmació a hores d'ara.

No creiem que cap de les institucions catalanes que a l'Amèrica es distingeixen per la seva eficient acció nacionalista estigui d'acord amb les manifestacions del Comitè d'Acció Catalana, de Buenos Aires, i que davant el dilema que establim: Autonomia o Independència, es decantin

per ço primer. Sinó que parlin el Casal Català, de Buenos Aires, el Centre Català de Mendoza, el Centre Nacionalista Català de New York, "La Nova Catalunya" revista, i el Centre Català de l'Havana, el Grup Nacionalista "Catalunya" de Santiago de Cuba, etcètera...

Si el Comitè d'Acció Catalana abans d'adoptar actituds més o menys patriòtiques s'hagués pres la molèstia d'escandallar l'opinió dels catalans que residim a l'Amèrica, — i entenem per tals, repetim, els que treballen per la causa de la llibertat i de la cultura del nostre poble, — no hauria adreçat segurament el missatge que ens ocupa si no hagués volgut córrer el risc de veure's desqualificat públicament. Però, com sempre, ha volgut assenyalar orientacions i definir aspectes sense consultar el criteri, ni tan solament de les entitats que li són adictes. I això no poden acceptar-ho decorosament les institucions esmentades ni les que com els Centres de Cuba i de New York, i molts d'altres espargides arreu de l'Amèrica, i les revistes "La Nova Catalunya" i RES-SORGIMENT, no pertanyen al Comitè d'Acció Catalana ni obeeixen la voluntat dels dos respectables compatriotes que signen el manifest.

Un dia o altre s'ha d'acabar això de jugar a representacions.

CRÒNICA CATALANA

Conferència Nacional Catalana

Que l'actitud adoptada des de fa temps pels dirigents de la política regionalista (que fins semblava voler ésser l'àrbitre del nacionalisme català) és repudiada per la major part dels qui en el catalanisme creuen trobar la manifestació més adequada a llur propi ideari, ho prova l'espectació que en molts nacionalistes d'excessiva candidesa havia despertat l'Assemblea que amb el títol més amunt esmentat s'ha celebrat en els primers dies del mes que acabem. La política d'atracció, d'efusió o simplement de massa bona amistat que els leaders del regionalisme han darrerament preconitzat, ha caigut en el fracàs que era d'esperar donat el caràcter i el tarannà especial dels nostres enemics que, sigui com vulgui i faci's ço que es faci, mai no estan disposats a voler comprendre les ànsies nostres i menys a donar-hi satisfacció plena i harmònica.

Era perquè fins els més amants d'una solució cordial al nostre plet creuen ara que sols és possible aquesta mantenint dignament la nostra particular posició, que hi havia qui tenia absoluta confiança en aquesta magna reunió dels catalans no conformistes. Mes, en l'actualitat, no creiem que siguin gaires els que confiïn en una veritable i radical actuació de la

principal part dels que en la Conferència intervingueren.

Va sobtar profundament al catalanista observador que gairebé tots — hi havien poques, molt poques excepcions — els firmants de la "motivació" que es repartí profusament entre el poble, fossin individus pertanyents a organismes o entitats de la "Lliga", els uns, i clarament conceptuals d'afectes i seguidors de la política que aquesta ha desenrotllat, els altres. Cert que tothom té el dret i fins el deure de rectificar els passats errors, i que en aquest cas es podien trobar els regionalistes que mencionem.

Però aquesta escissió, presentada sobtadament, sense haver protestat abans de ço que era falta cabdal dels directors, sense ni tan sols condemnar-la francament en la crida que hem citat, no donava pas impressió de sinceritat que és la més alta qualitat que deu tenir una gesta d'aquesta naturalesa. Al contrari; donava dret a suposar — i no era gens estrany, coneguda l'habilitat de la "Lliga" — que tot plegat no es tractava potser d'altra cosa que d'una maniobra política d'aquesta entitat i dels seus capítols per a aturar la imminent desbandada dels innombrables descontents, entretenint-los amb els més o menys encoberts radicalismes d'algunes figures de les joventuts adictes.

Si és o no és així, és difícil d'escatir-ho, encara que nosaltres ens inclinem a creure que la major part dels que s'han significat en la preparació i realització d'aquesta Conferència han obrat de bona fe però amb poca franquesa, decisió i valentia. Hauria estat molt més bonic i hauria entrat més en l'ànima del poble si la crítica a l'actuació excessivament espanyolista de determinats polítics s'hagués fet primerament en el mateix clos de l'entitat-mare dels regionalistes i després, d'una manera terminant, en la "motivació" i en l'Assemblea.

Per la premsa diària tothom ha pogut enterar-se de ço que en ella succeí. En l'exposició de doctrina, en la conclusió de ço que podríem dir-ne l'ideari d'un nou partit o d'un nucli que s'inicia, s'arribà a un punt de clara radicalitat gràcies a les esmenes dels elements agens a la quasi totalitat dels organitzadors. En la ponència de les actuacions amb els organismes públics catalans, confiada a En Nicolau d'Olwer, i en la de les relacions amb i envers l'Estat, que anava a càrrec d'En Rovira i Virgili, s'arribà també a un grau força elevat de pur nacionalisme. Mes en la part pràctica, en ço que fa referència a la propaganda i a l'organització militant que és el nirvi principal de tota acció nacionalista, l'Assemblea es mostrà dubtosa, poc clara, poc ferma, com si tingués por de perdre massa de vista la faisó de comportar-se de la "Lliga Regionalista". Hom diria que, potser sense voler-ho, es desitjava emprar una tàctica i uns procediments semblants als que més o menys clarament es blasraven. I la reunió es disolgué retirant-se'n una bona part dels elements que figuren en l'extrema avantguarda del nacionalisme i tornant a llurs punts d'obir i a llur faisó de practicar el catalanisme els altres agrupaments ja constituïts.

Ha quedat, però, el llevat d'un partit nou. Si tan sols neix per a fer eleccions com feien els antics companys, sense un ideal puríssim, si és per a *plantar* una nova botiga que ofereixi les mateixes o semblants mercaderies, si és per a fer pujar uns quants descontents, el fracàs serà complet i ben merescut. Si, en canvi, ve per a *nacionalitzar* el regionalisme, per a representar ço que en podríem dir la part madura del patriotisme sà, excluint-li ingerències de gents sense ombra de catalanitat, si es presenta un xic transigent amb els *d'allà dalt*, però amb dignitat, recordant-se sempre de Catalunya i de la seva dèria de llibertat, aleshores pot fer feina positiva i pot constituir una esperança per al demà de la Pàtria. Tant de bo que sigui així! Tant de bo que d'aquesta Conferència que no ens ha entusiasmat, en surti una dreta catalaníssima, el caire prudent i conservador del nacionalisme. Aleshores sols faltaria que aquesta esquerra que viu tan disgregada que, exis-

tint, gairebé no es veu ni es nota, s'apinyi en forma d'allau potent. Ço que cal és que una i altra no es distreguin en coses que tot ho divideixen i ho aniquilen. Ço essencial és que d'una faisó o altra siguin ben nacionalistes i que com a tals actuïn sempre.

La festa dels cinc cents "pomells"

Si les gestes actuals de bona part dels agrupaments del catalanisme polític no ens deixen plenament satisfets; si l'ombra de dubte o desconfiança en molts dels homes d'avui invadeix la nostra pensa, en canvi el nostre cor es gonfla d'esperança en els patriotes de demà, i ens sentim tots emportats per les festes que les primeres joventuts celebren periòdicament per a memorar llurs èxits. Ultrapassant de més de dos cents el nombre *oficial*, e's més que simpàtics "pomells" han festejat l'haver assolit sobradament el número de 500.

La magna festa s'ha celebrat a Montserrat, la bella muntanya catalana, i el motiu principalíssim de tal esplendent aplec ha estat el de nomenar Patrona de tots aquests ramellets de joventesa patriòtica a la venerada Verge bruna que des dels penyals del mont sagrat vetlla per Catalunya i la seva llibertat.

Caleuleu la bella visió de la Comunió general. L'amplíssima nau del temple plena de gom a gom, abarrotada; una munió de joves, la major part amb la barretina plegada damunt l'espatlla, anant a rebre la visita del bon Déu; un compacte eixam de noies i donzelles cofades amb la caputxeta blanca — talment tofes de neu sobre tanyes de primavera — acostant-se també a la sagrada Taula per a alimentar-se amb el Pa dels Angels. I sonant sota les voltes altíssimes, les notes de l'orgue i el cant de l'escolania... Veritat que tot això predisposa el cor a totes les ve-

neses que, d'altra part, han estat ja predicades pels dirigents d'aquests pomells benemèrits i — ço que és molt més encara — sovintment practicades pels propis pomellistes? Aquí teniu la demostració evident del caire de la "bonesa", una de les dues finalitats d'aquesta obra admirable.

Imagineu-vos les diverses places que hi han entre l'església, el monestir i els allotjaments públics, omplertes a sobreixir de públic sadoll de les més altes ànsies patriòtiques. Cançons catalanes, ballets populars, discursos vibrants d'afirmació nacionalista, banderes barrades i senyeres i penons d'orfeons i entitats, crits i visques i el cant d'Els Segadors que ressona magestuos entre els penyals abruptes de la muntanya montserratina... No és cert que tot plegat arbora la flama ja desvetllada en els cors de les mares i dels pares de demà? Doncs heu's aquí la prova pal·lesa del caire "patriòtic", la segona de les finalitats d'aquests agrupaments dignificadors.

Car no hi ha dubte que la missió d'aquestes benemèrites joventuts, és la de dignificar els catalans i Catalunya. Es tracta de treballar per a la redempció de la Pàtria, i per a aconseguir que els seus fills en siguin moralment dignes. Bella obra, a fe!

En aquesta festa memorable, en aquest esdeveniment excepcional en la vida de la nostra terra, en aquesta galana semblada que ens portarà els esponerosos fruits de l'esdevenidor, el cronista es complan en recordar un nom: el d'En Josep M.ª Folch i Torres, ànima, guiador i propulsor dels "pomells". Per a ell té d'anar especialment la simpatia i la reconeixença dels catalans patriotes.

Jordi Català.

Barcelona, 30 de juny, 1922.

BARCELONA. — L'alcalde de la ciutat llençant el *Kick-off* el dia de la inauguració del nou camp del F. C. Barcelona.

LA CONFERÈNCIA NACIONAL CATALANA

En el propassat número de RESSORGIMENT transcrivírem les conclusions de les panències desenrotllades respectivament pels patricis Jaime Bofill i Mates, Lluís Nicolau d'Oliver, A. Rovira i Virgili i Josep M.^a Pi i Sunyer. Els nostres llegidors s'assabentaren d'aquella guisa de l'esperit patriòtic que mogué als ponents en redactar les seves bases i posar-les a consideració de la magna Assemblea.

Ara cal que donem a conèixer les modificacions o agregats de què foren objecte les conclusions presentades, després de la deliberació que en feren els assembleistes, i així completarem la informació iniciada en el número anterior.

Són documents que devindran històrics en el anals de les nostres lluites per la reconquesta de la sobirania política de Catalunya, i és convenient donar-los-hi tota la difusió possible.

Per tal de facilitar als llegidors la comprensió ràpida de les esmenes o addiments verificats en les conclusions, publiquem en lletra cursiva tot ço que ha estat modificat o agregat.

CONCLUSIONS DEFINITIVES

Doctrina nacionalista

I.—Una superior comunitat natural d'homes amb característiques físiques i morals pròpies, que la fan una i diversa de les altres, constitueix una nació. La nació, en tenir consciència d'ella mateixa, assoleix la plenitud de la seva personalitat.

II.—Cada nació, com a persona natural col·lectiva, té el deure del propi perfeccionament i la missió de contribuir, amb la seva aportació de cultura i civilització, al bé general dels pobles.

III.—Per tal d'estar plenament capacitada per al compliment d'aquest deure i d'aquesta missió, cada nació té dret a constituir-se en Estat, regint-se ella mateixa. El grau de llibertat, l'estructura política de cada nació i la forma de la seva coordinació amb les altres depenen de la determinació pròpia, dintre de les conveniències i limitacions ineludibles de la convivència internacional. Contradir aquest dret és atemptar a la llei natural de les societats humanes i constitueix una violació de la justícia.

IV.—El fet de la voluntat col·lectiva assenyalava l'hora de la llibertat política d'una nació. Basta que la consciència i la voluntat nacionals siguin expressades pels seus orgues i per les seves seleccions representatives, perquè una nació mereixi, amb el reconeixement de la seva personalitat, l'exercici del dret de la pròpia determinació.

V.—Catalunya és nació amb plenitud de personalitat. Ho és per les seves característiques naturals: geografia, història, llengua, dret, art, economia...; ho és per la seva psicologia i per la seva cultura, que serven l'empremta dels factors socials que presideixen la seva formació; ho és perquè ha arribat a tenir consciència de la seva personalitat i voluntat de servarla, regir-la i perfeccionar-la. *Catalunya, per tant, té el deure de recobrar la constitució política de la seva personalitat.*

IV.—*Catalunya, de fet, reclama l'exercici de la seva llibertat i de la seva sobirania. L'actual estat social i el procés polític de Catalunya són una prova suficient*

de l'imperatiu nacionalista que l'informa.

VII.—Davant aquest fet de voluntat, l'Estat espanyol té el deure de reconèixer Catalunya com a nacionalitat política, amb els drets i prerrogatives que li pertoguen.

VIII.—Mentrestant, Catalunya s'ha de preparar, desvetllant en tots els catalans la voluntat del propi governament i infonent-los plenitud de conviccions i serena decisió nacionalista.

IX.—Són deures elementals del nacionalista:

a) Establir en la seva vida personal i familiar una depurada i conscient catalanitat, procurant excel·lir per la seva valor humana, per tal d'atènyer la plena eficàcia difusiva del Nacionalisme.

b) Exercir, sempre que serà avinent, amb seny i fermesa, l'imperialisme individual de la seva catalanitat, influïnt, amb la seva intervenció, en l'escola, la premsa, el treball, la vida de societat, els esplais, la beneficència, la pietat, la ciència, l'art, la política.

c) Cooperar a les obres i a les tasques que apleguin les idealitats, els esforços i els mitjans del Nacionalisme, disposant-se als sacrificis que calgui fer per tal d'aconseguir la llibertat de Catalunya.

d) *Mantenir sempre amb dignitat el seu ideal, infondre'l en tota manifestació ideològica o pràctica del govern dels homes i dels pobles, actuar en tot lloc i en tot moment com a nacionalista català i ajuntar els seus esforços a tota obra de solidaritat nacional.*

Actuació del Nacionalisme en les Corporacions públiques catalanes

I.—Es deure del Nacionalisme d'intervenir i, si és possible, de dirigir les Corporacions públiques catalanes, tant les polítiques o populars, com les d'altre ordre—professionals, econòmiques, científiques, etc.—portant-hi els homes que, per damunt de tot, ofereixin més garanties de moralitat, de competència i d'eficàcia nacionalista.

II.—Tot seguit que el Nacionalisme governi o influeixi les Corporacions públiques, ha d'informar-les de catalanitat,

fent que imperi arreu la llengua catalana, reivindicant l'herència de l'antiga Corporació de la qual la moderna en vingui a ser successora i valoritzant el nostre patrimoni històric, artístic i ideològic; ha de vetllar perquè llur catalanitat sigui servada davant els forasters i, encara més, si són representants oficials d'Espanya o d'altres Estats; finalment, ha de procurar que la mateixa catalanitat imperi en les entitats que prestin servei per compte d'elles, i ha de condicionar-le en les obres que subvencioni, entre les quals seran les que acompleixin finalitats bàsiques de nacionalització.

III.—El Nacionalisme, ultra els seus principis essencials, ha de dur a les Corporacions populars un programa de govern. Es un deure:

a) Que totes les despeses públiques carreguin equitativament damunt tots els ciutadans mitjançant l'impost directe i progressiu que, sense excepció de persones individuals ni col·lectives, gravi totes les formes de riquesa, especialment els capitals improductius, i, mentre no s'arribi a llur total socialització, a les empreses explotadores de serveis públics; i que marges diferencials impedeixin els abusos contra l'interès col·lectiu i contribueixin a fomentar la higiene, la cultura i l'estètica públiques.

b) Que la major cultura possible i en el més alt grau de catalanitat, sigui proporcionada al major nombre de ciutadans. *Per això les Corporacions vetllaran perquè l'escola primària catalana sigui en tots els ordres la millor; estimularan i endegaran la iniciativa particular en constituir patronats que siguin un avenç per l'ideal de l'ensenyament català a tot Catalunya; declinaran en llurs escoles la intromissió de l'Estat i procuraran catalanitzar, millorant-les per tant, adreçant les d'aquest; i fomentaran l'educació ciutadana i la cultura física. La Mancomunitat i l'Ajuntament de Barcelona atendran especialment l'alta cultura catalana i cooperaran a l'obra de la Universitat Nacional, i curarà, demés, la Mancomunitat de crear i d'expandir amb sentit orgànic institucions culturals i educadores, i de fer que que l'acció de les entitats artístiques, literàries, deportives, etc., arribi periòdicament a tot Catalunya.*

c) Que la política social sigui coordinada amb la política cultural, essent nexes d'unió els instituts d'orientació professional, l'ensenyament tècnic d'aprenents i obrers, les borses i pensions d'estudi que els permetiu d'arribar als ensenyaments superiors, les borses de treball, els ensenyaments agrícoles elementals. Les Corporacions, demés, propugnaràn per què els estaments obrers i menestrals rebin el tracte més atemperat a la justícia, a l'equitat i a les necessitats del temps; enrobustiran, en ço que d'elles dependrà, l'esperit i les obres de cooperació, tendint a suprimir l'intermediari en-

tre el productor i la corporació consumidora; i oferiran llur arbitratge en els conflictes socials.

d) Que la beneficència, no sols com obra potestativa de caritat, sinó com a deure inexcusable de justícia, i, per tant, subvinguda amb cabals públics, sigui informada d'una espiritualitat i d'una tècnica intel·ligents i afectuoses; que sigui amatenent a evitar les necessitats socials i a atendre-les allí mateix on es manifestin; que tendeixi, en quant això no sigui possible, a coordinar amplament els establiments i serveis més adequats de tot Catalunya, i que esdevingui accessible a les tasques mèdiques d'investigació, estudi i ensenyament.

IV.—Amb el fi de donar organisme representatiu a personalitats naturals de la nostra terra i de satisfer millor tota mena de necessitats públiques, el Nacionalisme ha d'encoratjar les mancomunitats dels Ajuntaments, conciliant la tradició comarcal amb les necessitats d'avui i preparant, així, l'organització administrativa de Catalunya.

Actuació del Nacionalisme envers i dins l'Estat espanyol

I.—La Conferència proclama el dret del poble català a decidir per la lliure manifestació de la seva voluntat el règim polític de Catalunya, i declara que la forma republicana seria la més avinguda amb les actuals característiques de la nostra terra.

II.—Dins els possibles agrupaments de nacions ibèriques, llatines, occidentals, o dins qualsevol altra unió d'Estats, on Catalunya, única pàtria nostra, pugui entrar en l'esdevenidor, la sobirania catalana no ha de tenir altres limitacions que aquelles que, dintre la convivència internacional, parteixin de l'espontani consentiment dels catalans.

III.—El Nacionalisme català ha d'utilitzar, per al triomf de les seves reivindicacions, tots els mitjans polítics i socials al seu abast, des de la mobilització de l'opinió catalana, l'acció de les Corporacions populars i l'acció parlamentària, fins a aquells altres que faci necessaris la resistència què, al reconeixement dels nostres drets, oposi l'Estat que els detenta.

IV.—El Nacionalisme català pot acudir a la intervenció en la política espanyola, solament quan aquesta intervenció sigui una arma de combat i un eficaç instrument de pressió, salvant tothora la dignitat del nostre poble i la integritat del nostre ideal.

V.—Una nació sotmesa es troba moralment en situació de guerra amb l'Estat que detenta la seva llibertat, essent deure del Nacionalisme afeblir el poder opressor. Per això, si la intervenció pot ésser útil degudament condicionada, la participació responsable d'un Nacionalisme en l'obra del poder central—i, més que més, en l'obra de govern—contradiu essencialment el sentit de la causa nacional, esbo-

rra el necessari sentiment d'oposició i desmoralitza l'esperit patriòtic.

VI.—El Nacionalisme català, en la lluita per la llibertat nacional de Catalunya, ha de constituir davant l'Estat espanyol un front únic de combat, sense perjudici de l'actuació separada i simultània dels diversos matisos en les qüestions diferencials que a dins i a fora de la nostra terra siguin plantejades.

VII.—L'acció parlamentària del Nacionalisme català a les Corts d'Espanya, mentre aquesta forma d'intervenció es consideri útil i oportuna, no pot consistir en un suau engranatge de la representació de Catalunya en el funcionament normal del Parlament espanyol, sinó que ha de tenir el caràcter d'una acció independent, desaparionada, capaç de dificultar les tasques de les Corts i el joc de la política centralista, quan calgui respondre a les agressions als drets de Catalunya o a la denegació de les justes demandes catalanes.

VIII.—Mentre Catalunya no pugui arriscar-se a lliurar les batalles decisives per la seva llibertat, cal enfortir l'acció de combat contra l'Estat espanyol unitari, mitjançant l'extensió i la intensificació del sentiment nacional dels catalans, avui encara somort en amples sectors del nostre poble. El deure immediat del Nacionalisme és el de preparar Catalunya per a totes les eventualitats que el demà li reservi.

Organització i propaganda

I.—Com a concreció de la Conferència Nacional Catalana, es fundarà una Associació nomenada ACCIO CATALANA, la qual tindrà per fi obtenir la llibertat de Catalunya, basada en l'auto-determinació.

II.—Les tasques immediates a emprendre per l'Associació, a fi de preparar al poble de Catalunya per la conquesta de la seva llibertat, són:

a) Catalanitzar intensament el nostre poble i infondre en l'ànima dels catalans el sentit de dignitat civil, de justícia i de cultura.

b) Concentrar totes les energies nacionals de treball i producció, per tal que Catalunya pugui abastar-se, en el possible, a ella mateixa, i adquirir una posició sòlida en les lluites derivades de la interdependència econòmica.

c) Expandir el sentit nacional amb prou generositat per tal que els estaments obrers i patronals que integren la producció agrícola, fabril i comercial, afloreixin al Nacionalisme i hi trobin ateses i harmonitzades en una superior coordinació, socialment justa, llurs iniciatives i actuacions de millorament cultural i econòmic.

d) Mantenir una estreta unió entre els catalans que estan a Catalunya i els que viuen fora, portant a aquests el batec de la nostra vida i donant-los sensació de presència dels nostres problemes amb el fi

que tothora sentim que Catalunya és una i és un l'esperit nacional de tots els catalans del món.

e) Internacionalitzar el problema català, donant-li un sentit de comprensió i d'aportació dins la comunitat dels pobles, que obtingui la coneixença i l'estima de la nostra personalitat nacional.

f) Cooperar al desvetllament, a la difusió i al triomf del moviment nacionalista en les altres regions de llengua catalana.

III.—L'Associació serà única per a tots els catalans—homes i dones—, amb domicili a Barcelona. Els socis seran individuals. Hi haurà una quota mensual obligatòria i altra voluntària segons la capacitat econòmica de cada u. Demés, podrà l'Associació rebre donatius amb destinació a la Caixa general o a campanyes especials determinades.

IV.—La condició de soci obligarà a la contribució metàl·lica esmentada, a complir amb els deures político-socials, concretats en les conclusions de la Conferència, i a la col·laboració personal, quan serà demandada.

V.—Regirà l'entitat un Consell central, que tindrà Delegacions comarcals i Delegacions plurals o individuals a tots els pobles de Catalunya i de fora d'ella on visquin catalans.

VI.—Responent a les finalitats concretes de l'Associació, cada sector d'activitats serà intervingut per Comissions especials. Ara per ara, es preveu la creació d'aquestes: Organització, Propaganda, Art, Professorat, Professions lliberals, Comerç i Deports.

VII.—El Consell es compondrà d'un representant de cadascuna de les Comissions especials i de sis membres designats per sufragi directe de tots els socis de l'entitat. El Consell nomenarà una Junta executiva, composta de sis Vocals i un President, que ho serà el del Consell. La Junta executiva portarà l'alta representació de l'Associació i durà a compliment els acords.

VIII.—Els sis membres elegits per sufragi designaran les persones que han de formar cada Comissió especial. Constituïdes aquestes, nomenarà cadascuna un dels seus membres per formar part del Consell.

IX.—Amb el fi de no trencar l'orientació de les campanyes, l'elecció dels sis membres del Consell, designats per sufragi directe, es farà per terços cada dos anys. Les Comissions especials i la Junta executiva es renovaran per meitat cada dos anys.

X.—La tasca dels organismes que han d'actuar a Catalunya s'engranarà amb la d'altres que puguin funcionar lluny d'ella. Per ço que fa a la constitució, funcionament i activitat d'aquests darrers, no s'assenyalen normes de cap naturalesa.

XI.—La forma externa de la propaganda nacionalista ha d'ésser oral i escrita, donant a la segona una especial importància en tots els seus mitjans de

difusió. També l'Escola i la Universitat han d'ésser mitjans predilectes de formació nacionalista.

XII.—Cal fer sentir als catalans el deure del sacrifici.

XIII.—L'acció catalana, menada amb un gran sentit d'unitat i amb incansable persistència, ha de fer que cada nou dia

representi una adquisició per al Nacionalisme. Que ningú, a presència d'una reclusa, no hagi d'avergonyir-se per manament del seu deure.

La Conferència Nacional Catalana fa constar l'urgent conveniència:

a) *Per ço que afecta a la propaganda,*

de fundar un diari que sigui fidel expressió de la més pura catalanitat i del criteri nacionalista proclamat en les conclusions de les tres primeres ponències.

b) *Per ço que afecta al dret, i per tal d'aplicar-lo i de renovar-lo, d'instaurar un Organisme que resolgui els conflictes jurídics que li siguin sotmesos.*

INAUGURACIÓ DE LA BIBLIOTECA DE PINEDA

Sempre ens ha inspirat simpatia la vila de Pineda.

Perquè la petita vila de Pineda, que solament compta uns 2.000 habitants, és un exemple de perseverància digne d'ésser imitat per poblacions de major importància.

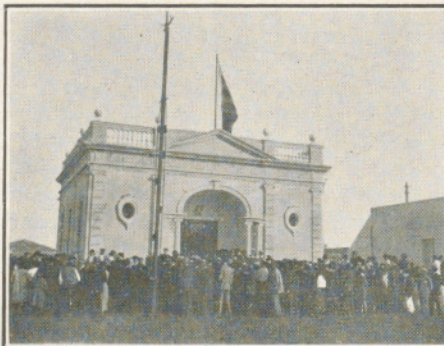
Ja sabem què suposa fer desaparèixer el caciquisme d'una població on està fortament arrelat; l'eixugar un dèficit relativament considerable en l'administració municipal, amb els migrats recursos amb què compta un municipi d'aquesta categoria, i fer encara estalvis per tal de dur a la pràctica obres que embelleixen i dignifiquen la població.

Compta Pineda amb un agrupament de tres cossos d'edifici, compostos de dues escoles amb la casa de la vila al centre. El cost d'edificació dels edificis escolars, que passa d'unes 45.000 pessetes, va ésser cobert quasi en la seva totalitat amb el producte d'una subscripció entre els fills de Pineda residents a l'Argentina.

Aquestes obres varen donar-se per acabades l'any 1917. Sobre la porta d'entrada a la casa de la vila, hi ha gravada aquella sentència de fra Francesc Eximènis: "*Bon estament de la comunitat és bon estament de cadascun en particular*". En l'elecció de la sentència hi trobem la noble joia, quasi pueril, ens atrevirem a dir, que produeix la possessió d'una bella i confortable casa comunal.

Recentment s'ha donat terme a les obres del nou cementiri, edificat vora del mar, com per a que sigui millor acompanyat amb la seva remor el somni etern.

I el 25 de juny passat inaugura Pineda la seva Biblioteca Popular, cedida per la Mancomunitat de Catalunya, amb la cooperació de l'Ajuntament local.

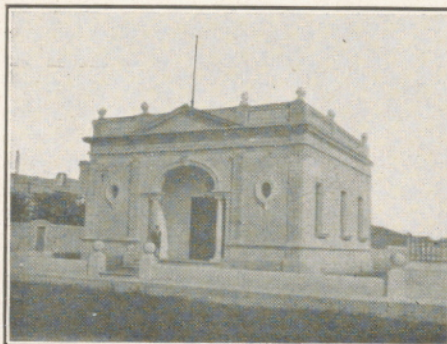
La concurrència en el moment de la inauguració

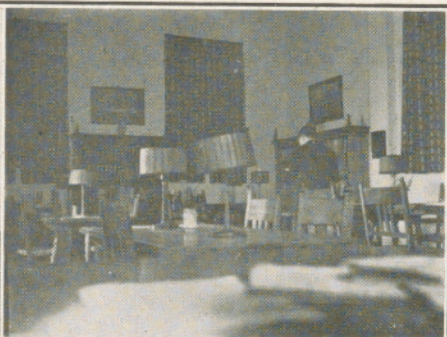
El batlle de Pineda, senyor Serra i Moret parlant al poble.

Arribada dels representants de la Mancomunitat

Façana de la Biblioteca Popular.

Detall de l'interior

Va ésser un dia de joia, no solament pels habitants de la simpàtica vila, sinó també pels que varem tenir el goig d'acompanyar-los i participar de totes les seves sensacions.

Les fotografies que publiquem, donaran una idea de les línies generals de l'edifici i de l'entusiasme de la població.

El model no s'ajusta exactament a cap dels models adoptats per la Mancomunitat de Catalunya, car els pinedencs varen presentar un contra-projecte que va ésser acceptat amb lleugeres modificacions.

En el seu interior, la Biblioteca és bella, clara i confortable.

Va ésser inaugurada amb 2.500 volums, que seran augmentats amb noves adquisicions que es faran mensualment; demés es reben diaris, periòdics i revistes, nacionals i estrangers.

Els llegidors de la Biblioteca, poden servir-se també de la de l'Institut d'Estudis Catalans (Biblioteca de Catalunya), fent-se enviar, amb les remeses mensuals, les obres que desitgin.

Nosaltres creiem que l'obra de la Biblioteca de Pineda és la més transcendental que s'ha portat a cap en la població, perquè Pineda, que viu compenetrada amb les seves autoritats municipals, sent també una admiració pels seus mestres, admiració espontània, que difícilment s'obté quan no és ben mereceda.

En la marxa ascensional de Pineda, s'hi nota una idealitat que la dirigeix, i aquesta idealitat està encarnada en el batlle de la vila, En Manel Serra i Moret, esperit selecte, inquiet, infadigable, que ven secundada la seva activitat amb l'adhesió de tots els elements sans de la vila.

F. S.

Barcelona, juliol de 1922.

A REL DE LA CONFERÈNCIA NACIONAL CATALANA

Si la nostra posició davant el plet de la llibertat de Catalunya no fos a bastament coneguda caldria que ens situéssim abans d'emetre certes opinions i punts de mira que anem a exposar a rel de la Conferència Nacional Catalana; comentaris i juís suggerits per un aspecte no gaire encoratjador de l'Assemblea. Volem referir-nos a la desintel·ligència final entre els seguidors del patrici Macià i la majoria dels assembleistes.

Els que malgrat no trobar-nos precisament dintre el clos de la Conferència i, per contracop, ben allunyats de la pàtria, ens havem assabentat per mitjà de la premsa catalana i castellana, i per sengles rescencions epistolars vingudes dels dos bàndols divergents, del desenrotllament dels debats i de les incidències que se'n derivaren, podem parlar, creiem, amb completa imparcialitat, sense que cap núvol de passió ni ressabi personalista enteli la clara visió del que fou magne esdeveniment en la història del moviment nacionalista català.

Obeint, doncs, al nostre punt d'obrir creiem que solament un malentès concepte de radicalisme dividí a última hora la unànime voluntat dels assembleistes, i aquesta actitud obeeix, pels uns, a la desconfiança, a les suspicàcies i recels que forçosament havien d'inspirar els organitzadors — fem unes excepcions — gairebé provinents tots de la Lliga, entitat que s'ha caracteritzat pel seu inveterat oportunisme i, aquests últims temps, pel seu espanyolisme evident. Altrament, pels altres, creiem que mantingueren un amor propi excessiu, no volent transigir en certa manera, sobretot quan es tractava d'anatematitzar públicament la política dels capdavanters de la Lliga. És clar que la sola convocatòria de l'acte que hom celebrava es prova fefaent del repudi que hom feia de l'intervencionisme i dels seus homes, però és just convenir que el poble, la massa, precisa albirar les coses amb tot el grau de claredat possible per a que no li siguin suspectes, i havem de reconèixer que la tònica de la convocatòria de la Conferència i la dels discursos delsponents no era pas prou explícita per a tothom. Per consegüent, com a tàctica, acceptem l'actitud dels que amb esmenes i interrupcions o discursos demanaven claredat i concisió en les conclusions per tal d'esvair dubtes.

Que la pruija d'uns i altres era la d'arribar a les més extremes resolucions, és cosa notòria. Altrament no s'haurien acceptat els següents acords presos per unanimitat gairebé tots: Catalunya és la pàtria única dels catalans. L'aspiració nostra és constituir un Estat independent amb base republicana. — La nostra pàtria, per dret, pot disposar d'ella mateixa

mitjançant un règim d'autodeterminació. — Catalunya, com tot poble oprimat, es considera en estat de guerra amb l'opressor. — Un dels objectius del nacionalisme ha d'ésser procurar el debilitament de l'Estat que detenta la llibertat de Catalunya (*). — Reclamem per tant, el dret d'exercir la llibertat i la sobirania de la nostra pàtria.

Heu's aquí les conclusions a què s'arribà amb el beneplàcit d'uns i altres. Creiem que ja no pot anar-se més lluny en matèria doctrinal, i creiem, demés, que no es pot exigir més radicalisme a qui amb el seu vot afirma la voluntat dels més intransigents.

Per això lamentem pregonament el que succeí durant la discussió de l'esmena presentada per En Macià sol·licitant la creació de l'Estat català.

Si tothom anà d'acord en afirmar el dret de Catalunya a la independència, conjurant-se per tal d'accelerar el faust esdeveniment, com és possible que el refús d'una esmena d'importància relativa, pogués alçapremar els esperits fins a arribar a un rompiment de relacions que tant pot afectar l'esdevenidor de la pàtria?

Hem dit que l'esmena presentada pel digníssim diputat per Les Borges tenia relativa importància, i cal que justifiquem la nostra asseveració. L'esmena diu així: Primer: La Conferència Nacional Catalana acorda que és d'absoluta necessitat aconseguir la unió de tots els esforços sota una direcció única, i com únic mitjà de fer-la efectiva acceptar la formació de l'Estat català.

Segon: L'Estat català serà la concreció dels punts de coincidència entre els diferents sectors nacionalistes, portant a la pràctica tot ço que sigui possible i preparant un pla total constructiu per al dia en que la pàtria sigui alliberada.

Tercer: Per a l'organització de l'Estat català i el seu funcionament, les entitats representades a la Conferència Nacional Catalana adreçaran un manifest al poble de Catalunya per a que assisteixin tots els nacionalistes a una magna Assemblea constituent.

Quart i últim: Aquesta Assemblea serà convocada dintre el període mínim de temps que sigui necessari per a la seva

(*) Plau-nos esmentar que aquest extrem aprovat per la Conferència Nacional Catalana formava part de la Declaració apareguda en el número de *Ressorgiment* del proppassat gener sota el retol: "Marbre votiu", éssent posat a consideració de l'Assemblea que l'aprovà, en forma d'esmena, pel regidor barceloní En Manuel Carraseo.

organització i propaganda, tasques que seran encomanades a una Comissió executiva.

Com es veu, l'esperit de la idea del senyor Macià és el mateix dels que s'hi oposaren.

El senyor Macià propugna la creació de l'Estat català com a mitjà més eficaç per a arribar a l'alliberació de la pàtria, però no en fa qüestió prèvia sinó que supedita a la voluntat de la Conferència Nacional Catalana, o millor, a la Comissió executiva que ella designi, la data de l'Assemblea constituent.

Per altra part els opositors a la tesi macianista coincideixen amb aquesta en ço que es refereix a la conveniència d'adoptar actituds ultra-radicals però creuen que abans cal preparar el poble, capacitant-lo per a la imminent transformació, i preparar, ensems, els mitjans per tal que de la convulsió i els efectes que n'esdevinguin no en sofreixi majorment l'economia catalana. Es aquesta una mesura conservadora que havem d'acceptar.

Així doncs, veiem que uns i altres coincidien en la teoria, però hi havia disparitat de criteri en ço que es refereix a l'hora de posar-ho en pràctica.

I bé, diguem-ho clar: Aquesta diferència no era obstacle per a seguir tots junts el camí delineat de comú acord en les tres sessions de la Conferència. I encara més: creiem que un excés d'amor propi — l'amor propi s'ensenyorí de la voluntat d'uns i altres — cegà tota llei de raó, i el retir dels més radicals es produí, precisament quan sols mancava el discurs presidencial resumint la tasca realitzada per la Conferència Nacional Catalana.

Nosaltres ens dolem de que en lloc de cercar els punts de coincidència entre les diverses fraccions que acudiren a l'Assemblea i anar a la unió de tots per a constituir el front únic del nacionalisme, s'hagi actuat amb recel, amb desconfiança i finalment amb esperit cohibit.

I, sobretot, no hi ha dret a esmerçar energies per a combatre a qui pensant com nosaltres volguem fer-lo aparèixer com enemic dels nostres sentiments.

Nosaltres que de trobar-nos a la Conferència Nacional Catalana hauríem votat sense reserves l'esmena del cabdill del separatisme, no hauríem seguit a aquest quan, refusada l'esmena, abandonà el local amb els seus més immediats partidaris. Hauríem obert un crèdit de confiança als organitzadors i ens hauríem sumat als seus sengles per tal d'anar junts a l'acompliment dels acords unànimement adoptats.

Nosaltres hi creiem amb els resultats de la Conferència Nacional Catalana.

N. de la D.

H. NADAL I MALLOL.

G L O S S E S F E M E N I N E S

Suara era l'exímia personalitat de Víctor Català qui traspassava les fronteres de la Pàtria amb la seva obra cabdal, "Solitud", que era traduïda a llengua italiana.

L'il·lustre orador Salvador Albert, qui en vetllada memorable d'homenatge ens feia l'elogi de l'obra literària de la nostra preclara compatricia, la comparava amb una planta ufanosa, quals branques vinciant-se de fruites regalades ja no cabien en el seu clos, i extenent-se pels cercats veïns els enriqueïa, amb l'esplendidesa llur.

La sumptuosa Clementina Arderiu és saludada a Itàlia i a França com brillant i novella glòria de la poesia catalana.

I, qui no té presents els llores i palmes amb què és aclamada arreu del món la cantatriu Maria Barrientos? Per cert, que ara mateix, els periòdics recentment arribats d'Europa ens innovent d'un nou moment de glorificació a l'esperit de la Pàtria per l'excelsa cantaire, la qual acompanyada de l'eminent musiquessa polaca Wanda Landowska, l'enamorada de Barcelona on tots els anys s'hi deixa caure duent-hi el goig del seu art magnífic, ha cantat a París unes cançons catalanes que varen atraure al teatre dels Camps Elisis una immensa gentada, el bo i millor de la societat de la ciutat llur.

"Tots els cors—diu el reportatge—gustàren una exquisida dolçor i els ulls dels oients s'omplien de llàgrimes. Fou tan gran l'ovació de la multitud, que es recorden poques "soirées" al famós teatre, d'un tan gran entusiasme".

"Maria Barrientos era posseïda de l'esperit de Catalunya que com els jorns gloriosos de l'Orfeo Català, havia arribat a commoure les fibres més delicades del món."

"Aleshores, amb una tristesa infinita, amb una enyorança matisada d'emoció davant la insistència del públic, oferí, fora del programa, una cançó patriòtica i popular alhora. "El Plany" és l'expressió pura de la nostra melangia popular, i Maria Barrientos aparegué als nostres ulls una viva figura simbòlica de la raça".

Al costat d'aquestes genials figures femenines representants de l'art de la nostra terra, una altra dama catalana triomfava ara totjust en els camins de la ciència, en la ciutat cap i casal de tota alta intel·lectualitat: la senyoreta Concepció Ferran, directora d'Indústries Químiques a Barcelona i alumna de la secció de química biològica a l'Institut Pasteur, de París, en l'anfiteatre del qual, rodejada d'eminents personalitats científiques, i d'un públic nombrós, parlà, en la primera d'una sèrie de Conferències Culturals que el Casal Català d'aquella ciutat tenia organitzades, versant el tema sobre l'organització i funcionament de l'Escola Industrial de Barcelona.

Emprant la formosa comparança de Salvador Albert en elogiar l'obra literària de Víctor Català sortint-se gloriosament de les fronteres de la nostra Pàtria i anant a enriquir les parles estrangeres amb el seu esplendor, escau, veure en la escriptora insigne la representació de la Pàtria vessant de riquesa i sumptuositat espiritual i extenent en la brotada novella les seves branques seculars per tot el món i per l'infinit, duta peïs seus fills més eminents vers els brills dels èxits i de les glòries, corona radiant de la seva dolça i pura serenitat.

ALIDÉ.

C O N F I D È N C I E S

El rei dels espanyols ha estat hoste de Barcelona unes quantes hores; les justes i precises per a deixar exhaurit el magatzem d'efusió i d'entusiasme aplegats per la U. M. N. durant els dos anys transeorreguts des de la seva darrera visita. La mesura d'aqueixa efusió i d'aquest entusiasme aplegats han estat les hores de durada de l'esclat monàrquic registrat a Barcelona, esclat que altrament fóra injust anomenar barceloní.

El rei dels espanyols ha estat rebut a Barcelona per una fauna perfectament classificable, no pas diferent de la que ho féu les altres vegades i composta del nucli formidable d'estrangers de l'altra vora de l'Ebre, vinguts a Barcelona a cercar el pa i el vi que no trobaven en la terra llur, eterns inadaptats — la majoria — als quals puneix serenament la llur obstinada ingratitud la terra catalana, transformant-los-hi llurs fills en idòlatres de la pàtria que els ha vis néixer i els hi ha dat el primer glop d'aire vivificador. Fora d'aquest conglomerat de parla estrangera, els receptors d'Alfons XIIIè d'Espanya han estat com sempre els jueus de la policia indígena, els estòmaes agraïts, els empleats dels centres oficials d'ocupació (no volem qualificar-los de pobres empleats, perquè hi han mil maneres de guanyar-se la vida i més honrosament) als quals han passat llista rigorosament prop de l'estació d'arribada, la massa indispensable dels tafaners que mai no han vist un rei i finalment una densa representació d'aquells regionalistes de l'oportunitat que encara creuen que l'almoina d'una autonomia fóra cosa aprofitable i digna d'ésser acceptada i agraïda. D'aquesta barreja anodina i heterogènia no podia pas esperar-se'n, però, una cordialitat, en el sentit periodístic del mot, i calia, doncs, posar-hi entre mig uns quants esquixos de quelcom més positiu i eficient, esquixos que tothom coneix pel nom de *claque* o també pels d'*alabarders* o *picapedrers*. L'efusió, la cordialitat o

l'entusiasme, paraules completament sinònimes en aquest cas concret, radicava en la *claque*, i la mesura dels seus efectes, era fidel reflexe de la mesura del propi estímul. Tantes pessetes, tanta *claque*. Tanta *claque*, tanta *cordialidad* i *efusión* i *entusiasmo*. Dos anys d'amagatzemar entusiasme o pessetes (dos coses iguals a una tercera són iguals entre sí) representen tantes hores d'estada triomfal d'un rei d'Espanya a Barcelona.

Kómos, si pogués sostreure's al recorri mortificador que li fa veure en el primer espanyol el nét execrable de l'execrable Felip V, o millor encara diria de Ferran el Catòlic, gaudiria bojament amb una repetició d'aqueixes visites a plaços breus. Sembla mentida que un rei en tan poques hores deixi darrera seu un nombre d'anècdotes còmiques tan gran! No cal dir, que l'anàlisi dels preparatius d'un viatge del rei d'Espanya a Barcelona ha de resultar extraordinàriament interessant, sobretot si fos possible fer-lo de dintre estant de casa seva. *Kómos* s'imagina la dona i la parentela donant-li consells i medalletes i estampes i escapularis; els ministres i els *gentils* prenent cura dels detalls amb la clau per ací, la clau per allà. Els amics i els criats, amb el "sobretot això", "sobretot el de més enllà". En resum, donant tots plegats la nota més irrefutable de que el rei d'Espanya *va hoy a Barcelona con la misma facilidad y con idéntica seguridad que a Sevilla o a Toledo*, tal com digué el Sánchez Guerra als periodistes abans de començar el viatge.

I efectivament, abans que el primer agricultor d'Espanya s'entornés a les terres espanyoles, un miler de policies madrilenys als quals tothom creia vinguts a Barcelona per pura expansió turística o per esplai innocentó, ens descobreixen el *tinglado* barallant-se amb els policies d'ocupació per allò de si la tasca de guardar les reials espatlles és o no és tasca exclusiva dels entrenats. Mare de Déu, quina relleuada!...

Els ciutadans de Barcelona, si no hagués estat aqueixa torpitud policíaca s'haurien eregut de bona fe que el rei democràtic (naturalment que l'Hotel Ritz i els seus salons fastuosos no són pas precisament per a hostatjar-hi el *Noi de Tona*, ni *L'era bo*, ni el *Pep de les candeles*), vingut a Barcelona de cara al poble, ho feia amb les mans a la butxaca, car, llevat que dues hores abans de passar el monarca espanyol pels itineraris traçats, ja no es permetia el pas a ningú, pel demés, la ciutat presentava l'aspecte de qualsevol dia de l'any que no s'hi celebrés cap esdeveniment ni se'l pogués qualificar de *diada*.

No analitzem, però, aqueixes notes de conjunt i anem a la part còmica de l'estada.

Al que li manca el sentiment del ridicle li manca la principal característica que

diferència els homes intel·ligents dels ignorants. La manca del sentiment del rídicol es posa principalment de manifest enraonant sense fre de ço que es presenti i llençant afirmacions categòriques a tort i a dret sense recordar-se que entre els que escolten pot haver-hi algú que sigui competent en la qüestió tractada. L'Alfons XIIIè d'Espanya ha pecat descaradament de manca del mentat sentit davant de la meravellosa pintura del gran Fortuny que la Junta de Museus de Barcelona acaba d'adquirir. El rei d'Espanya, després d'haver contemplat *La Vicaria* d'En Fortuny exclamà ple d'énfasi protectora i perdonavides: *sobre todo no la retoquen!*... Veritat que al que llegeixi la reial frase i recordi que l'obra del pintor de Reus arriba a Barcelona després de passar per altres propietaris, li fa pensar que potser l'adquisició està un xic malmesa pel temps i per la poca condició dels guardadors? Si vosaltres, estimats catalans allunyats de la pàtria per aquesta mar gran, poguéssiu contemplar "*La Vicaria*" com ha pogut fer-ho vostre *Kómos* confident, restaríeu astorats de veure quina quantitat d'idiòcia estotxa el reial crani que gaudeix els honors de la majestatat espanyola. "*La Vicaria*" de Fortuny està tan pulcrament conservada que sembla talment acabada de passar per les mans del gran mestre; tal és la força del seu color i tal la seva immaculada netedat.

Tot dinant al *Fomento del Trabajo Nacional* i pocs moments abans de dir En Sánchez Guerra aquella serie de rucades i fer aquelles indecoroses declaracions de pessima educació, en parlar de l'ús de la llengua catalana, deia l'Alfons d'Espanya al President de Catalunya:

—Digueu-me, que és això de la Conferència Nacional Catalana?

—Parlo amb el rei d'Espanya o a l'amie — objectà En Puig i Cadafalch reze-lós i sense recordar-se massa de que sense parlar al rei d'Espanya podia parlar-se a moltes altres jerarquies i matisos abans de creure's en el cas de qualificar i acceptar d'amie o com amie el cap del govern del país que detenta les llibertats de Catalunya.

—Parleu a l'amie, que ja estic cansat de convencionalismes i de diplomàcies hipòcrites.

—Aleshores — digué mestre Puig — li diré a l'amie que la Conferència Catalana és un acte que han organitzat els joves intel·lectuals de Catalunya — tots ells nacionalistes fervents i alguns procedents del nostre partit — per protestar de la nostra política d'intel·ligència i col·laboració amb els governs d'Espanya. Són els joves intel·lectuals que veient el fracàs de la nostra política d'aproximació han acordat posar-se enfront nostre i declarar que l'autonomia és ja poca cosa per a Catalunya.

—.....

—La meua opinió particular, comunicada a l'amie, és que tenen tota la raó.

El rei d'Espanya féu un gest de contricció i ensem de disgust.

Kómos ha sabut després que en una reunió d'intel·lectuals madrilenys a la qual volgué assistir l'Alfons XIIIè d'Espanya, un dels reunits en el cenacle li exposà el seu convenciment que el plet de Catalunya requereix per a Espanya una ràpida solució car un retard o un nou ajornament fora l'equivalent a una reproducció del cas de Cuba.

A qualsevol cosa diuen solució. Potser sí que ara pretendran endolir les amargantors catalanes amb un *bobó* d'autonomia. Sempre portaran el rellotge amb retard! Vint anys endarrera potser sí que l'autonomia hauria estat un palliatiu. Avui fóra un escarni.

Després de Barcelona ha anat el rei d'Espanya a Les Hurdes regió espanyola al centre de la qual hi han les famoses Batueques. A Les Hurdes no hi ha més que famolenes, cretins, idiotes i palúdies. Es un tros de la invicta i civilitzada Es-

panya que a cada moment se sent empesa a donar i a vendre felicitat a tort i a dret. Es un bocinet d'aquella arrogant Espanya que quan no es recorda del Cid ni de Pelayo diu allò tan consolador del "*hoy comemos, mañana veremos*" i allò altre del "*en casa no comemos pero nos divertimos más!*..."

Per anar a Les Hurdes no hi han camins ni res. Val més que sigui així per honor del que sigui responsable d'una tan gran ignomínia. El rei d'Espanya hi ha anat com qualsevol intrèpid caçador hauria fet un raid a l'Àfrica Central. Però, oh!, miracle sembla talment! No ha estat agredit a cops de roc ni amb un senzill garrot, com hauria estat lògic que succeís. Fins i tot li han fet ares de triomf i li han besat la mà com cans fidels. Quin fàstic!...

I pensar que Catalunya pateix el dogal posat per aquest poble de cretins, generats per repugnants incestes. Pensar que Catalunya és una colònia d'aquest poble que no sap què cosa sigui el sabó ni perquè serveix l'aigua clara!

Quin fàstic!...

Kómos.

Barcelona, 25 de juny de 1922.

L I R I C A A M E R I C A N A

(Del poeta argentí, Fernández Moreno)

UNA GALLINA PASSA

Ombra en el passadís, el camp roent,
l'hort endegat amb cols i roserets.
Una gallina passa amb seguiment
dels punts suspensius blanes dels seus
[pollets.

GAUBANCA

Es un garrí tot rosat
en mig del prat que verdeja.

Es un garrí tot rosat
que deu estar molt alegre
puix que va per tots indrets
amb la cua enlaire, erecta.

Una batuta la cua em semblà
dirigint la musica terrena.

FINESTRETA

La plana grògueja. Un "rancho" (1)
L'arbreda de les "estancias" (2)
semblen naus acuirassades
encallades en la pampa.

SECA

Tot bru és el "rancho"
la terra blava.

(1) Cabana o barraca.

(2) Finques destinades generalment a l'eria i millora de la ramaderia.—*N. del T.*

Ja fa tres mesos
que no cau aigua.

Ressees els homes,
seques les plantes.

Sols un gira-sol lluita
amb el sol cara a cara.

DIALEG

—Que són vostres les ovelles?
—Si, senyor, fins el bè i tot.

—Tot just les haveu xollades?
—La llana ja els creix de nou.

—Enguany no féreu els vostres?
—Pot ser mil "pessos", junt tot.

—I el camp, quant és ço que us costa?
—Quant paguen per llogà el tros?

—No és el preu el que em capficia;
no en tinc pas de camp, senyor.
Mes ovelles es nodreixen
de l'herbei que el poble dón.

ANUNCI:

En la República Argentina
mil "pessos" pot guanyar un hom
amb unes quantes ovelles,
d'un poble pels carrerons.

AUTÒMOVIL

Per la via planera
llicava l'automòbil, alegre de cançons.
Alegria de muscles que s'allargassen, i con-
[ciència tranquil·la!
Alegria mundana i joia del Senyor!

En la via planera
s'és encallat el "Ford".

Els meus companys davallen seguidament a
[terra;
qui visura el rodatge, qui revisa el motor;
l'un arranja una molla, l'altra endega una
[rosca,
tots qualque cosa hi curen... res a curar-hi jo.

Dalt de l'immòbil cotxe jo a comprovar tor-
[nava,
que les meves mans febles eren a tota acció.
Mil vegades rompuda en mon camí una roda,
mai no he sabut què fer-me amb la tal roda jo!
Tenyides de vergonya mes galtes s'enrogiren,
i vaig apilotar-me del cotxe en un recó.

Refent-me de següidà, vaig veure que sol era
qui, en mig d'aquella prada, copsava la visió
sencera de la pàtria, de sa puixança tota,
de ses heroiques gestes, son pròxim esplendor;
tal volta sols jo era qui assedegat bevia,
la boca entreoberta, l'esguard prest d'aten-
[ció:
pàtria, en blats en naixença; pàtria, en ci-
[vades glauques;
pàtria, en l'aire odorífer; pàtria, en cel ple
[de sol...

La rojor vergonyosa se'm fongué de la cara
i un ure, ric en follies, em va gonflar el cor.

JOAN B. LLONCH, Trad.

BARCELONA. L'estàtua de l'il·lustre patrici Pau Claris el dia de l'aniversari del Corpus de Sang.

LA CONSCIÈNCIA CATALANA (*)

En mig de l'anarquia de disciplina que impera dintre de tots els partits que avui actuen, a Catalunya, es paradoxal, veure en canvi com s'intensifica en la consciència de tots els catalans, el veritable esperit nacionalista amb el caire més radical. Avui els nacionalistes no accepten altra disciplina que la de llur consciència.

Avui es manifesten una infinitat de tendències, totes amb una mateixa finalitat, però, sigui perquè uns procedeixen de partits polítics organitzats, com els de la Lliga Regionalista; altres de partits desfets, com els de l'Esquerra; d'entitats que fins avui llur radicalisme polític, no ha estat comprès, i em refereixo a la Unió Catalanista. I després hi han altres, que sempre han seguit a elements representatius, que per llur actuació sincera i austera, s'han fet un prestigi i un nucli d'opinió. D'aquests podríem esmentar com a mostra el cas d'En Macià.

Tots porten el róssec de l'estil de procediments amb què han estat educats en son origen, i, és clar, aquí hi ha el primer obstacle per a impossibilitar la creació de un nucli únic, amb una sola direcció. Tothom vol ésser el primer, el de més autoritat, per la conseqüència i conservació de llur puresa ideològica.

En mig d'un munt de recels, va celebrar-se la cèlebre Conferència Nacional Catalana. Ni la presidència del doctor Aleu va poder-la convertir en un acte de franca sinceritat política. Els recels, van fer el fracàs. Les discussions s'encaiminaren vers el camí d'aquell róssec de procediment que ja he esmentat. Les sus-

ceptibilitats es manifestaren amb fonda agressivitat i la unanimitat es féu impossible.

Però, el més dolorós, és que això succeís no per exposició de parers que afectessin als fonaments de la doctrina nacionalista, sinó, que això es produís per qüestions de redacció, i per mala traça en discutir les esmenes.

A causa d'aquells meteixos recels, perquè la Conferència havia estat convocada per elements procedents de la Lliga Regionalista i com que cridaven a tots els nacionalistes, els nacionalistes radicals s'hi cregueren al·ludits i abans de decidir-se a concorre-hi, acudiren a una avant-assembly convocada pel nucli d'En Macià, Esquerra Catalana, "L'Estevet" i Unió Catalanista, en la qual acordaren assistir a la Conferència, però, només una comissió de les 63 entitats que comparegueren a l'avant-assembly. Aquests redactaren unes esmenes a les Ponències que presentaven els de la Conferència, i aquestes esmenes, que unes sí i altres retirades raonadament fins a la tercera Ponència es va portar una ben assenyada discussió, sobretot aquesta, que fou brillant, amb el diàleg que mantingueren En A. Rovira i Virgili, Ponent, i en Manuel Carrasco-Formiguera, de L'Estevet, autor de l'esmena que es presentà en nom de la Comissió de l'avant-assembly—la qual fou acceptada en mig del més clamorós èxit i entusiasme.

Però, arribarem a la quarta Ponència, defensada pel senyor Pi i Suñer, i l'esmena de Constitució de l'Estat Català, de la Comissió de l'avant-assembly i defensada per En Macià. En aquí vingué el fracàs. En Pi i Suñer, poca traça en portar la discussió i en Macià un excés de passió en la manera de defensar l'esmena, promogueren, passionals intervencions del reste del públic. Es presentà la votació i més pels conceptes que s'havien invertit en la discussió que no pas per l'esperit de l'esmena, aquesta va ésser refusada.

Ja estem, doncs, presenciant una do'orosa retirada dels de la Comissió de l'avant-assembly, i disposats a emprendre per son compte una altra organització. Els altres, els de la Conferència, també amb la mateixa disposició. Aquí teniu, doncs, dues organitzacions amb el mateix fi i enemistades. Totes dues avui treballen activament, pel seu objectiu; i per si encara, els dos fossin pocs, compareix la Lliga, amb aquell escrit de menyspreu de que a Catalunya són ells sols els amos de tota organització i teren l'audàcia de convocar uns grans actes amb tota teatralitat, una assembly, un miting, i un àpat de 8.000, tot per a demanar una autonomia integral, que avui no és nas ja l'aspiració mínima del nostre poble nacionalista.

N. de la R.

(*) El present article tramés a Ressorgiment pel Director de "L'Estevet" de Barcelona, dona idea d'un dels aspectes de la Conferència Nacional Catalana i de la situació actual dels diferents nuclis que hi prengueren part. Els conceptes que s'hi exposen palesen clarament que solament hi hagué una diferència insignificant en l'apreciació dels problemes referents a la conveniència immediata o no de la instauració de l'Estat català. I encara direm més: Vista l'actitud d'una part i altra en discòrdia nosaltres entrelluquem un caire personalista en les deliberacions. Personalisme funest que priva la constitució del front únic del nacionalisme. Confíem, però que uns i altres es convencen que solament una acció conjunta podrà promoure els esdeveniments alliberadors que tots freturem, i que depositaran actituds o gestos per tal d'arribar a la fita dels alts destins de Catalunya. S'ha de reconèixer fatalment que no tothom ha nascut per a capdavanter i és necessari que el que en posseeixi qualitats sigui dirigent i el que l'evidència palesa que Natura no l'ha dotat del necessari sigui simplement soldat de files.

Es per ço, que deia, que avui afortunadament, l'esperit separatista és dintre del cor de tots els catalans, però, desorganitzats, sens formar un nucli potent i fort que seria la millor força per a conquerir la nostra llibertat nacional.

Per altra banda, les declaracions de la gent espanyola, cada dia es manifesten amb més agressivitat contra els nostres ideals i demanant radicals sancions per a combatre les nostres campanyes.

Es absolutament necessari, que nosaltres els de *L'Estevet*, els que a temps avi-

nent vam eixir a la palestra, el poble ens concedeixi un marge de confiança. Ço que nosaltres volem, és que al volt del nostre setmanari, no hi hagi tan sols vulgars llegidors, sinó, tota una opinió, ben conscient, perquè quan l'hora sigui avinent, i ens proposem una determinada acció, poguem dir, que al volt de nostres campanyes, no hi som tots sols, sinó que hi han tots els ciutadans de dintre i de fora Catalunya.

A. HURTADO I MONRÓS.

Balaguer, 7 de juliol de 1922.

E L S L L L I B R E S

El Colom de Noè, per Joaquim Buigas.

Un nou volum de narracions d'aquest prolífic contista català. Insistirem en ço que ja havem dit d'ell en altra ocasió: voldríem menys producció però més selecció de temes i de forma lingüística. Llàstima que l'autor de *Proses selvàtiques* no ho entengui així.

Malgrat tot el nou llibre d'En Buigas conté pura substància i hom el llegeix àvidament.

Poemes de la guerra gran, per R. Folch i Capdevila.

Versos fàcils però vibrants, descrivint les malvestats dels homes. Poesia realista, colpidorament realista. De tant en tant, per la força de certs fragments, s'entreveu la influència guimeriana, sobretot en moments descriptius.

Veieu en la composició retolada *Montpellier* el sentiment que inspira l'obra d'En Folch i Capdevila:

Sota un sol radiant, a Montpellier,
camina un orb del braç de sa muller.

Ella parla plorosa i vehement,
ell respon serenament.

Ella diu: pobre espós meu
no veuràs mai més l'esposa,
me tindràs al costat teu
mes serà ben poca cosa.

Ell respon: sentint l'amor
de l'esposa res m'aterra;
tampoc veuré més l'horror
dels horrors que ha fet la guerra.

Sota les ales, adaptació per Xavier Bonfill.

El nostre dilecte company qui signa *Jordi Català* les cròniques que ens tramet de la pàtria estant, ha adaptat una novel·la per a infants per a la Col·lecció "Mon Tresor". El treball d'En Bonfill fet amb tota cura i amor palesa una disposició molt plausible per al conreu de la literatura per a infants, genre força difícil de tractar. En Bonfill, que és un

bon literat, empra en *Sota les ales* un llenguatge senzill però elegant, accessible a les intel·ligències a que va destinat el volum. Solament havem de lamentar, com En Folch i Torres en el prefaci que acompanya l'obra, que Jordi Català no s'hagi atrevit a donar-nos una novel·la original, car proves hi han a manta que justifiquen la raó d'aquesta pretensió nostra.

N-M.

El Bandoler Romàntic, de Putxkin, versió directa del rus, per R. J. Slaby.
—Biblioteca literària de l'Editorial Catalana.

El democratism de les escoles realistes i les deixalles del byronianisme líric han trobat ressò i han tret arrel en la tradició literària del modern renaixement català.

Es just, doncs, donar acollida en una Biblioteca literària catalana al nom de Putxkin i és just assenyalar aquest autor i en general el període rus que ell inicia com el punt mestre del realisme que fins els nostres dies ha infantat una llarga literatura.

Sang nova, novel·la de Marian Vayreda.
—Biblioteca Catalana, 2 vols. Editorial Catalana.

Dues errors que convé rectificar: la primera que no té el català modern cap mena de precedent estimable de prosa literària; la segona, que els escriptors joves, i en general el petit nucli modern de lectors, no s'interessa per l'obra del renaixement català treballada a l'escalf dels Jocs Florals.

L'Editorial Catalana, amb la seva sèrie d'autors catalans, ens ajuda a desfer el malentès. L'ordre alternat de les seves edicions: Gabriel Maura i Joaquim Ruyra; Pons i Massaveu i Victor Català; Marian Vayreda i Prudenci Bertrana; Narcís Oller i J. Roig-Raventós; Emili Vilanova i Marquès de Camps; R. Casellas i Claudi Planas, i és d'esperar encara fent costat al Massó i Torrents, En Bosch de la Trinxeria; i En Bertràn i Bros fent costat al Joan Santamaria i En Maspons al Josep Morató i En Martí Genís al Carles Soldevila o al Francesc Pujols,

vindran a palesar la unitat del llenguatge que s'està fent i la fidelitat a un desig de tradició que demà serà invocat com el fonament de la nostra història literària.

Diríem més: si l'atenció col·lectiva no hagués saltat de la dormideta de migdiada a l'ensopiment de tot el dia confiat a les pàgines necrològiques dels diaris castellans de Catalunya, datats perquè si i sense domicili espiritual, vagabunds d'una província fantàstica d'un país hipotètic i sense geografia, que podria anomenarse *Desnerit*, no hauria passat per alt el fet d'aquestes noves generacions tan blasmades, que han après el gust del català i les possibilitats del català en llibres com el d'En Marian Vayreda, que motiva aquesta nota.

Sembla que aquesta eficàcia val pel millor comentari. Poden els murmuradors discutir de naturalisme o de ruralisme; poden analitzar l'adaptació d'unes pàgines vives a les estructures retòriques de la novel·la. Nosaltres repetirem simplement que llibres com el d'En Vayreda ens han servit de sil·labari i de preceptiva. I que avui, ja que n'estem mancats, ens comencem de servir de llibres de Memòries.

(De La Revista.)

C O N C E R T S

Orfeo Català de Buenos Aires

Aquesta institució musical celebrà un concert nocturn, vocal i instrumental, el diumenge dia 6 proppassat en el Saló La Argentina, constituint el programa obres de Haydn, Morera, Raventós, Vives, Civil, Genescà, Llobera, Bach i Clavé, sota la direcció del mestre Rafel Genescà.

D'aquesta audició cal esmentar en primer lloc la notable execució de l'*Adagio* del senyor Genescà, per l'orquestra de cordes, que hagué de repetir-se. Es una pàgina molt interessant de temes inspirats i de construcció senzilla. Les sardanes *Les neus que es fonen* i *La sardana de les monges* del mestre Morera mereixen esmentar-se així mateix per la correcta interpretació que en feu la massa coral.

El públic bastant numerós.

Orfeo Català del Casal

Després d'una llarga temporada de forçós retraïment aquesta vella institució coral reaparegué en públic el proppassat diumenge dia 13, donant un concert matinal en el teatre Smart Palace.

La impressió que produí fou excel·lent si hom té en compte que la seva reorganització data de dos mesos ençà.

Parlant amb sinceritat, aquesta audició representa un gran esforç de voluntat, en conjunt. Hi hagué moments, per exemple, en l'execució del *Motet*, de Bach, i en *L'Emigrant*, de Vives, que s'arribà molt enllà en el sentit de perfecció. *L'Emigrant*, sobretot, fou dit amb expressió i

amb sentiment encomanadís; fou executat amb ànima.

No devem oblidar tampoc, les excel·lents interpretacions d'*El cabdill*, d'Esquerra, el *Cant a l'Allosa* de Mendelsohn, *Ràims i espigues*, de la senyoreta Campmany, el *Brindis* de Mozart, i la sardana *Catalunya*, del director de l'Orfeó senyor Suñer.

Primavera eterna, es ressentí, al nostre entendre, de la manca de potència de l'Orfeó, i fou portada massa a poc a poc. La *Barcarola*, de Weber, i la *Pregària* de "Flors de eingle", del mestre Casademont, per la secció de senyoretes, no feren honor al conjunt.

El públic, molt numerós, premià amb grans ovacions la tasca del mestre Suñer i dels orfeonistes obligant a repetir diverses obres. La sardana *Catalunya* fou interrompuda en el primer contrapunt per una formidable ovació, i malgrat començar-se de nou tampoc pogué ésser acabada, car en terminar els primers llargs l'auditori, creient sens dubte que era finida, prorrompé en una ovació interminable. Constituï tot un èxit. La cobla "Empordanesa" executà les sardanes *Extasi* i *La cigala* dels mestres Bou i Soler i acompanyà els choristes en l'execució de *Catalunya*.

Al final el públic demanà *Els segadors* que foren chorejats per l'Orfeó i escoltats a peu dret per l'auditori.

N.

NOTÍCIES

Coincidint amb la rememoració de l'onze de setembre de 1714 la Comissió de dames i senyoretes del Casal Català que s'han emprès la tasca de confeccionar una bandera per l'esmentada institució patriòtica, activen els preparatius per a fer-ne entrega en acte solemniel el propinent aniversari de la pèrdua de les nostres llibertats.

La festa promet adquirir un lluïment extraordinari.

—:— En una llista de subscripció per la Bandera del Catalans d'Amèrica publicada pel diari *La Veu de Catalunya* de Barcelona, corresponent al dia 18 de juny, s'hi insereix una dada inexacta amb referència a la contribució que la nostra revista hi aportà. Entre altres entitats i particulars RESSORGIMENT figura amb l'exigua quantitat de tres pessos, i això, com diem, és inexacte. El nostre periòdic contribuï a la confecció de la bandera amb la suma de dues centes quatre pessetes amb deu cèntims (204.10) produïda de la subscripció que per a tal fi obrírem i que trametérem fa molt més d'un any a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana de Barcelona, segons comprovats que tenim d'aquesta benemèrita entitat a disposició de qui vulgui consultarlos.

—:— Un altre bon company de lluita havem perdut amb el traspàs del nostre connacional En Joaquim Arqués, nacionalista acèrrim que morí el proppassat mes de juliol a Buenos Aires, lluny de la família i de la pàtria per la qual l'Arqués ha esmerçat moltes energies. El seu concurs mai no era negat per tota empresa o finalitat de caràcter patriòtic.

RESSORGIMENT que amb l'amic Arqués pert un dels seus millors propagandistes, tramet a la seva atribulada família l'expressió del seu sincer condol.

—:— El dissabte dia 5 proppassat tingué efecte en el saló d'actes del Casal Català una festa literàrio-musical a benefici del músic català senyor Joan Roca qui es troba internat en un hospital d'aquesta gran urbs per tal d'atendre la seva salut bon xie delicada.

Es desenrotllà un programa força atractiu, prenent-hi part diversos elements que foren entusiastament aplaudits per l'auditori.

—:— El Centre Català de Mendoza ens assabenta haver renovat les seves autoritats directores en la següent forma:

Rosend Aregall, president; Ramon Fitó, vice-president; Andreu Ferrer, secretari; B. Gonzalez, vice-secretari; J. Verdaguier-Caldas, tresorer; R. Rodriguez-Roy, bibliotecari; M. Camps-Gubern, comptador, i Lluís Dorea i R. Vericat, vocals.

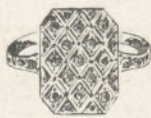
"EL TREBOL"

UN. TEL. 2302, LIBERTAD

CARLOS PELLEGRINI, 516

Joieria i Rellotgeria Graells Germans

FABRICANTS

Anell d'Or,
platí, diamants i un brillant
\$ 190.—

Medalla d'Or,
platí, diamants i perles
\$ 165.—

Medalla d'Or,
platí i quatre diamants
\$ 65.—

Medalla d'Or,
platí, i diamants
\$ 100.—

Anell d'Or,
platí i diamants
\$ 160.—

MODELS NOUS
I VARIATS

CASA FUNDADA L'ANY 1910

RELOTGES DE TOTES
MARQUES

Tota demanda acompanyada d'aquest avís l'enviarem amb el 15 o/o de descompte.

Confiteria Catalana

Cerrito, 153

SUCURSAL: Sarmiento, 1444

Unió Telefònica 4571, Rivadavia

Coop. Telefònica 2918, Central

Coop. Telefònica 2919, Central

TORTELLS CALENTS DUES VEGADES EL DIA

Tots els dies: Palos de Jacob, Panellets, Braços de Gitano, Persianes,
Biscuits "OMS", Secalls, Borregos, Carquinyolis, etc.

COQUES D'ARENYS

Totes les tardes:

Les delicioses

Coques de Pinyons

i de Llardons.

Y
A
S
I
L
A
C

No deixin de provar
aquest saborós
licor català.

Unics concessionaris per
a la República Argentina.

CASA OMS

Y
A
S
I
L
A
C

Vi d'Alella:

Xampany Codorniu

Proveu els Tortells de la

CASA OMS

"La Tralla"

BARCELONA

Canuda, 14

Periòdic Nacionalista Català (2a. Epoca).

Preu de cada número: 10 centaus.

Tenim des del número 1 al 5, i un extraordinari que enviarem a qui els sol·liciti mitjançant la tramesa del seu import en segells de correu.

"L'Estevet,"

BARCELONA

Sant Honorat 7 pral

Setmanari nacionalista, amb ninots.

Atenem subscripcions. Pera tota demanda a aquesta redacció: MEXICO 1356.

MATALASSOS a l'estil català (REFORMA I VENDA)

Gran assortit en tot lo pertanyent al ram
Encàrrecs per carta o personalment

D. VALLBONA
Coop. Telefònica 551, (Oeste)

YAPEYÚ, 978
BUENOS AIRES

FARMACIA CATALANA DEL DOCTOR VILAR

LABORATORI D'ANALISIS I ESTERILITZACIONS

S'atenen demandes per la campanya, fent-se els enviaments
amb tota regularitat, abonant l'import de la comanda

GARANTIA ABSOLUTA DE TOTES LES PREPARACIONS
PREUS MÓDICS

ALSINA, 1202, CANTONADA SALTA
Unió Telef. 3305, (Rivadavia) BUENOS AIRES

CARNISSERIA I CANSALADERIA DE

RABASSA, GERMANS

Escritori: ALSINA 2011 — C. T. 2212, Central

VENDES A L'ENGROS I A LA MENUDA

Gran ASSORTIT de PERNILS, PALETES i VENTRESCA

ALSINA 2328 - Mercat Ciutat de Bs. Aires

Coop. Tel. 2201, Central

NOTA - Als magatzems que ens afavoreixin els farem rebaixos especials.

L'Atlàntida

Dipòsit d'olis i Sabó Morando
Queviures diversos.

Especialitat en Oli d'Oliva "TARRACO"

J. CABRÉ i Cia.

Sucursal: ESTADOS UNIDOS, 1599 (Xamfrà Cevallos)
Independencia 1573 U.T. 5532. (Libertad)

"LA BARCELONESA" DE M. HILL

Casa especial en PERNILS cuits, crus i fumats.

FIAMBRES I EMBOTITS DE TOTA MENA

Vendes a l'engros i a la menuda.

Mercat San Telmo (Defensa 961) Llocs 101 i 102
Bs. AIRES Un.Tel. 3818 (Buen Orden) Escritori: PERÚ 1534

Frigorífic i Fàbrica: TEMPERLEY (F.C.S.)

Casa de Canvi i Loteria Nacional "LA FORTUNA"

Fundada
l'any 1905

DE PERE FARRÉ

Avinguda San Martin 1440, MENDOZA

SUB-AGENT DE LA LOTERIA NACIONAL

AGENT DE LES LOTERIES CAIXES POPULARS D'ESTALVIS DE LES PROVINCIAS DE BUENOS AIRES I CÓRDOBA.

Passatges marítims

Anexe:

La

Elegancia

Articles de cigarrería

Saló d'enllustrear el calçat

Postals Patriòtiques:

PRIMERA: Damunt d'una suggerent al·legoria, a tres tintes els retrats dels doctors Martí i Julià, i Solé i Pla.

SEGONA: Facsimil de la bandera de la Unió Catalanista, retrats d'En Guimerà i d'En Folguera i Durán.

TERCERA: Façana del Palau de la Generalitat Catalana, retrats d'En Prat de la Riba i d'En Puig i Cadafalch.

Belles Tricromies:

Preu: \$ 0.10 c. u.

Demaneu-les a la Redacció de «Ressorgiment»: México, 1356 - Buenos Aires.

Confiteria "LA IDEAL"

de Enric Masats

CHILE 1402 Xamfrá, S. JOSE

U. Tel. 5370, Libertad

Tortells de Massapà, Crema, Cabell d'àngel, Braços de gitano, Palos de Jacob, Biscuits de la Reina, Prusians, Coques de llardons, Ensaïmades, Cristines, Secalls, Carquinyolis, Borregos, Melindros etc. Gran assortit de Bombons i Caramels de totes classes.

Especialitat en tot el que sigui Pastell Català

"Flor de Romero"

MEL DE ROMANÍ

Envasada en Gerretes a l'estil de Catalunya

Escriptori: *Josep Ramoneda*

Díaz Vélez, 3930
U.T. 5993, Mitre
Buenos Aires.

Abeller:
COLONIA ALVEAR
(Mendoza)

Es Ven per tot Arreu

Pintura en General

Blanqueigs, Imitacions i Col·locació de Papers pintats de tota mena.

PREUS MODERATS

PAU PAGÈS i Cía.

BUENOS AIRES

SUIPACHA, 971

JA SOU

de l' "ASSOCIACIÓ

PROTECTORA

DE L'ENSENYANÇA
CATALANA" ?